

Søfartsstyrelsen
Caspar Brands Plads 9
4220 Korsør
havplan@dma.dk

Aarhus, den 22. april 2020

Vedr. Høring over udkast til afgrænsningsrapport til miljøvurdering af Danmarks første havplan

Vi takker for muligheden for at fremsende bemærkninger til høringsudkastet.

Den kommende havplan har bl.a. til formål at fremme økonomisk vækst, udvikling af havarealer og udnyttelse af havressourcer på et bæredygtigt grundlag herunder at bidrage til en bæredygtig udvikling af akvakultur.

Det er derfor en forudsætning, at afgrænsningsrapporten bidrager til at sikre mulighed for udvikling og vækst af akvakultur, herunder udvikling af muslinge- og tanganlæg samt bæredygtige havbrug, der kan fremme den økonomiske vækst i områder nær havet.

Akvakultur er en af de mest klima- og miljøvenlige produktionsformer af animalsk protein, og akvakultur er en del af løsningen for den fremtidige bæredygtige fødevareproduktion.

Akvakultur er den animalske primærproduktion med den højeste vækstrate på 6% på globalt plan¹. På trods af en lang række EU og nationale vækststrategier for akvakultur er væksten i akvakultur stagneret i Danmark og resten af EU i modsætning til hvad der sker i den øvrige verden². I Danmarks Strategi for udvikling af akvakultur 2013 – 2020³, er der fokus på zoneudpegning og maritim fysisk planlægning, og EU-Kommissionen har udarbejdet en række strategiske retningslinjer for en bæredygtig udvikling af akvakultursektoren hvor også koordineret fysisk planlægning er prioriteret⁴.

- *Target for the Member States: to put in place coordinated spatial planning, including maritime spatial planning at sea basin level, to ensure that aquaculture's potential and needs are taken into account and to secure an adequate allocation of space in waters and land for sustainable aquaculture development.*

Den marine kommercielle akvakulturproduktion i Danmark består primært af produktion af regnbueørreder, opdrættet i 19 havbrug, blåmuslinger, opdrættet i en række smartfarm eller lineanlæg, samt et kommercielt sukkertang-anlæg. Jf. de nyeste tal fra Danmarks Statistik var produktionen i 2018 på 10.661 tons fisk i havbrug og 4.516 t muslinger⁵. Som nævnt er havbrugsproduktionen stagnerende og der er ikke givet tilladelse til etablering af nye havbrug i over 20 år på trods af en lang række ansøgninger samt zoneudpegning af arealer til etablering af offshore havbrug.

¹ <http://www.fao.org/state-of-fisheries-aquaculture>

² <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/120/european-aquaculture>

³ https://mst.dk/media/147844/strategi_for_baeredygtig_udvikling_af_akkvakultursektoren_i_danmark_2014-2020.pdf

⁴ https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/docs/body/com_2013_229_en.pdf

⁵ Danmarks Statistik, april 2020; <https://www.statistikbanken.dk/10207>

Udledningen af næringsstoffer fra de danske havbrug udgør en minimal del af den samlede udledning og tilledning, og sker i strømfyldte farvande og ikke i bugter og mere lukkede fjorde. Akvakultur er nok den eneste direkte kilde til tilførsel af næringsstoffer til havet, men udledningen er ganske minimal og har ingen reel betydning.

I 2018 udledte danske havbrug 347 t N (ud af en kvote på 360 t N). Når udledningen fra havbrug relateres til udledning fra andre kilder såsom landafstrømning (55.000 t N) svarer udledningen fra havbrug til hhv. 0,6 % af N-udledningen fra Danmark. Tilstrømningen af kvælstof fra Nordsøen og Østersøen er omkring 9 gange så stor som den samlede landtilstrømning – i størrelsesordenen 500.000 t N om året. Så udledningen af næringsstoffer fra havbrug er minimal i forhold til øvrige kilder, foregår ikke til kritiske områder, og har ingen reel betydning.

Det er vigtigt i den kommende havplan og dermed også i afgrænsningsrapporten, at sikre mulighed for bæredygtig vækst og udvikling af akvakultursektoren, så der opfordres til at akvakultur ikke behandles negativt i afgrænsningsrapporten, men behandles på baggrund af fakta og på lige fod med andre aktiviteter.

Vi opfordrer til, at nedenstående bemærkninger vil blive medtaget i den endelige rapport, så den kommende havplan sikre vækst og udviklingsmuligheder for akvakultur på offcoast og offshore lokaliteter byggede på et sagligt og fagligt grundlag.

Vedr. Invasive arter, side 21.

Flg. fremgår i udkastet (min understregning)

Der udlægges i havplanen zoner, hvori der fortsat kan gives tilladelser til aktiviteter, som potentielt vil kunne indføre invasive arter til det danske havmiljø. Invasive arter bliver primært indført med ballastvand fra fragtskibe. Herudover kan havbrug i nogle tilfælde introducere nye arter i havet.

Der kan ikke introduceres invasive arter i havbrug og anden akvakultur under de gældende regler, og der er ikke tilfælde af, at der i havbrug er introduceret nye invasive arter i Danmark, så der er ikke fagligt belæg eller dokumentation for denne påstand, hvorfor den skal fjernes. Påstanden kan evt. erstattes af: "Herudover kan udsætning af fisk, skaldyr mm i nogle tilfælde introducere nye invasive arter i havet".

Punkt vedr. Internationale naturbeskyttelsesområder, side 21 -22.

Under "internationale naturbeskyttelsesområder" er 'udpegning af arealer' til havbrug den eneste aktivitet, der er medtaget, som særligt kan medføre en væsentlig påvirkning – se nedenstående tekst (min underskrift).

Natura 2000-områder er internationalt beskyttede naturområder, som er udpeget på baggrund af en række arter eller naturtyper. Det kan ikke udelukkes at havplanen kan medføre en væsentlig påvirkning af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områder, særlig for så vidt angår udpegning af arealer til havbrug i umiddelbar nærhed af Natura 2000-områder. Det kan ikke udelukkes at der også vil være andre dele af havplanen, der kan påvirke naturtyper og arter i Natura 2000-områder. Påvirkningen af internationale beskyttelsesområder indgår derfor i miljøvurderingen.

Der er ikke fagligt belæg for at 'udlægning af arealer til havbrug' særligt kan medføre en væsentlig påvirkning af Natura-2000 områder, dels kan der ikke gives tilladelse til udlægning og etablering af havbrug,

såfremt et havbrug kan medføre en væsentlig påvirkning på et internationalt naturbeskyttelsesområde jf. habitatreglerne, og dels er der for havbrug tale om en mindre diffus udledning af næringsstoffer og ikke tale om en direkte påvirkning.

Andre aktiviteter er måske mere oplagte at medtage, som aktiviteter, der kan medføre en væsentlig påvirkning af et internationalt naturbeskyttelsesområde f.eks. fiskeri i habitatområder, klappning- og graveaktiviteter, sejlads og skibstrafik, olie og gas og infrastruktur. Hvis havbrug skal nævnes, skal andre aktiviteter også nævnes.

Der er således ikke fagligt korrekt, at 'udlægning af arealer til havbrug' særligt kan medføre en væsentlig påvirkning af et Natura-2000 område, og det skal ikke medtages.

I stedet kan der nævnes andre aktiviteter jf. ovenstående, som kunne forventes at medføre en påvirkning.

Vedr. Forurening, side 23

Flg. fremgår (min understregning).

Miljøfaktoren vand omfatter både overfladevand, grundvand og havvand. Vandkvaliteten afhænger i stor udstrækning af vandets klarhed, som i havvand er bestemt af indholdet af kvælstof og organisk materiale. Sedimentspredning behandles under afsnit 3.5.1. Herudover afhænger vandkvaliteten af indholdet af miljøfremmede og forurenende stoffer (MFS). Olie- gasindvinding samt skibstrafik udgør de primære kilder til udledning af MFS på havet, mens havbrug udgør den primære kilde til udledning af kvælstof fra aktiviteter på havet.

Ovenstående bør ændres, så det klar fremgår at udledninger fra havbrug kun udgør en minimal del af den samlede udledning af næringsstoffer til havområderne uden reel betydning. Som tidligere nævnt svare udledningen af kvælstof fra havbrug i dag kun 0,6% af den danske udledning af kvælstof, og kun 0,07% af den samlede udledning og tilstrømning. Udledningen fra havbrug udgør en minimal del af den samlede udledning og tildeling af næringsstoffer til havet.

Desuden fremgår i udkastet (min understregning):

Havbrug udleder kvælstof, fosfor og organisk materiale og bidrager dermed til forurening og potentielt iltsvind af især kystnære havområder. Vedtagelsen af havplanen fastlægger de fysiske rammer, inden for hvilke offentlige myndigheder kan meddele tilladelser eller vedtage planer til blandt andet havbrug, men havplanen ændrer ikke på, om der efter sektorlovgivningen vil kunne meddeles tilladelse m.v. eller vedtages planer efter anden lovgivning i et område, der udlægges til den pågældende aktivitet.

Da havbrug er placeret i strømfyldte farvande på offcoast eller offshore lokaliteter og kun udleder en minimal del af den samlede næringsstof-mængde, er det ikke fagligt korrekt, at havbrug bidrager til forurening og potentielt iltsvind af især kystnære vandområder. Ovenstående skal ændres.

Ovenstående kan evt. ændres til:

Havbrug udleder kvælstof, fosfor og organisk materiale og kan bidrage til forurening. Dog er udledning af næringsstoffer fra havbrug en minimal del af den samlede belastning, og havbrug er eller vil blive placeret i strømfyldte farvande på offcoast eller offshore lokaliteter, således at effekten er minimal.

Vedr. Punkt 3.5.6 Klimatiske faktorer side 25

Under afsnittet om klimatiske faktorer bør på tilsvarende vis som for vedvarende energi medtages et afsnit om akvakultur.

F.eks. dette afsnit:

Akvakultur er en af de mest klimaeffektive (og miljøeffektive) kilder til animalsk protein, og akvakultur vil kunne erstatte andre produktionsformer for protein, som forurener luft- og vandmiljøet (indirekte havmiljøet) og endvidere udleder CO₂. Tilstrækkelige udlægning af områder til produktion af animalsk protein (akvakultur) kan bidrage til opfyldelsen af regeringens målsætning om at reducere den nationale udledning af CO₂ og dermed medføre en positiv påvirkning af klimaet jf. regeringens klimaplan.

Vedr. Ressourceeffektivitet side 28

Flg. fremgår:

Maritim fysisk planlægning kan i sig selv være et værktøj til at fremme en bæredygtig forvaltning og effektiv udnyttelse af naturressourcer. Det kan derfor ikke udelukkes, at Danmarks første havplan kan medføre en væsentlig positiv påvirkning af resourceeffektiviteten.

Samt

Ressourceeffektivitet vil derfor indgå i miljøvurderingen på et overordnet niveau.

Havbrug er en resourceeffektiv kilde til produktion af animalsk protein og bør medtages i afsnittet på lige fod med andre aktiviteter. Anvendelse af højteknologisk foder og god foderkvotient medfører en resourceeffektiv omdannelse af råmateriale til produkt. Arealer udlagt til udvikling af havbrug og akvakultur vil derfor fremme en bæredygtig forvaltning og en effektiv udnyttelse af naturressourcerne.

Vedr. FNs verdensmål side 35

I rapporten er medtaget tre af FNs verdensmål for bæredygtig udvikling hhv. mål nr. 7, 13 og 14. Da et af formålene med havplanen er at bidrage til fremme af økonomisk vækst, så skal verdensmål nr. 8 "Anstændige jobs og økonomisk vækst"⁶ selvfølgelig også nævnes.

Der opfordres til at FNs verdensmål nr. 8 "Anstændige jobs og økonomisk vækst" nævnes sammen med de øvrige fremhævede verdensmål.

Med venlig hilsen

Dansk Akvakultur

Lisbeth Jess Plesner

⁶ <https://www.verdensmaalene.dk/maal/8>